

Recomandarile Organizatiei Natiunilor Unite pentru Republica Moldova in domeniul drepturilor reproducerii

Acest document prezinta fragmente din informatiile relevante si recomandarile Organismelor de Monitorizare a Tratatelor ONU (UN TMB's) adresate Republicii Moldova, in domeniul sanatatii si al drepturilor reproducerii, de-a lungul ultimilor 10 ani. Aceste TMB's monitorizeaza felul in care statele isi respecta obligatiile internationale in domeniul drepturilor omului si propun acestora recomandari, in legatura cu modul in care pot sa isi imbunatateasca respectarea acestor obligatii.

Recomandarile catre Republica Moldova care sint prezentate in acest document arata un oarecare progres al acestei tari in domeniul drepturilor reproducerii; aici se inscriu scaderea mortalitatii materne si adoptarea unei serii de planuri si programe nationale, importante pentru promovarea drepturilor reproductive ale femeii. Cu toate acestea, in practica, problemele persista in unele zone ale drepturilor reproducerii. Folosirea avortului ca metoda contraceptiva este inca larg raspindita; organismele de monitorizare ale tratatelor ONU recomanda eforturi sporite, pentru imbunatatirea accesului la metode contraceptive moderne, cresterea acceptarii si a folosirii acestora.

Absenta unui program si a unei strategii eficiente de promovare a sanatatii adolescentului reprezinta o ingrijorare deosebita pentru UN TMB's, datorita numarului ridicat de sarcini si avorturi in rindul adolescentelor din Moldova. Din aceasta perspectiva, introducerea educatiei reproducerii si a sanatatii sexuale in programa scolara, dar si pentru publicul larg, este vitala. O alta preocupare a UN TMB's o reprezinta cresterea cazurilor de infectii cu transmitere sexuala (STI's), inclusiv a HIV/SIDA, precum si lipsa de respect pentru confidentialitatea fata de statutul HIV al pacientului. Persistenta atitudinilor patriarhale si a stereotipurilor adinc inradacinate, privind rolul si responsabilitatea femeii si a barbatului in cadrul familiei si al societatii, afecteaza grav situatia femeilor, cu implicatii serioase in ceea ce priveste drepturile reproducerii; aceasta situatie reprezinta, de asemenea, un motiv de ingrijorare. Femeile din mediul rural si cele apartinand minoritatilor etnice, in special populatia Roma, intimpina dificultati legate de calitatea, de accesibilitatea si de aspectele financiare ale serviciilor de sanatate.

Aspectele privind drepturile reproducerii prezentate mai sus reprezinta probleme de drepturile omului, pe care Republica Moldova trebuie sa le solutioneze, cel putin sub aspectul indeplinirii obligatiilor sale de a respecta, proteja si realiza drepturile omului.

Informatiile prezentate mai jos sint fragmente din recomandarile adresate Republicii Moldova de catre UN TMB's, inclusiv de catre Human Rights Committee (Comitetul de Drepturile Omului) care monitorizeaza modul in care statele respecta ICCPR (Pactul international privind drepturile civile si politice), de Comitetul pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare impotriva femeilor, care monitorizeaza felul in care statele respecta CEDAW (Conventia privind eliminarea tuturor formelor de discriminare impotriva femeii), de Comitetul pentru drepturile economice, sociale si culturale, care monitorizeaza respectarea de catre statele parti a Pactului international privind drepturile economice, sociale si culturale (ICESCR), de Comitetul pentru drepturile copilului, care monitorizeaza respectarea de catre statele parti a Conventiei privind drepturile copilului (ICRC), de Comitetul pentru eliminarea discriminarii rasiale, care monitorizeaza respectarea de catre statele parti a Conventiei internationale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasiala (ICERD). La finalul acestui document este prezentat un fragment din *Raportul pe 2009 al Raportorului Special pe Violenta impotriva Femeii, Cauze si Consecinte. Misiune in Republica Moldova*, asupra persistentei inegalitatii de gen si a stereotipurilor de gen din societatea moldoveneasca.

Fragmentele prezentate sînt impartite pe teme (avort, planning familial, sanatatea adolescentului, educatie sexuala, HIV si BTS, egalitate si stereotipuri de gen, situatia grupurilor marginalizate), iar apoi in functie de comitetul UN care a emis observatii si concluzii si anule in care acestea au fost elaborate.

A. AVORT

Human Rights Committee (ICCPR)

2009 Observatii si concluzii ale Human Rights Committee: Republica Moldova. 04/11/2009.CCPR/C/MDA/CO/2

4. Comitetul isi exprima ingrijorarea cu privire la lipsa de progres semnificativ in implementarea multelor recomandari facute de acesta in trecut, si in special a celor legate de considerarea avortului ca mijloc contraceptiv...

Statul parte trebuie sa isi consolideze eforturile pentru implementarea recomandarilor Comitetului in aceste domenii.

17. Comitetul este ingrijorat ca, in ciuda existentei Strategiei Nationale pentru Sanatate (2005-2015), utilizarea avortului ca mijloc de contraceptie este larg raspindita. Comitetul constata, in legatura cu aceasta, ca legea asigurarii medicale obligatorii, care prevede includerea contraceptivelor in Pachetul Beneficiilor de Baza, nu a fost implementata. Mai mult, Comitetul isi exprima ingrijorarea ca, desi avortul nu este interzis de lege, au existat situatii cind femeile, dupa efectuarea unui avort, au fost judecate pentru omucidere sau infanticid, si ca in inchisoare nu li se asigura nici un fel de ingrijiri de sanatate post-avort (art. 3, 9 si 10).

Statul parte trebuie sa:

- (a) Ia masuri pentru eliminarea folosirii avortului ca metoda de contraceptie prin – intre altele – asigurarea necesarului de contraceptive accesibile ca pret si introducerea educatiei sanatatii sexuale si a reproducerii in programele scolare si pentru publicul mai larg;
- (b) Aplice legea in mod consecvent, astfel incit femeile care fac avorturi sa nu fie judecate pentru omucidere sau infanticid;
- (c) Elibereze toate femeile care sînt in prezent condamnate pentru aceste infractiuni;
- (d) Asigure in inchisori ingrijiri de sanatate adecvate pentru femeile care au facut avorturi.

2002 Observatii si concluzii ale Comitetului de drepturile omului: Republica Moldova.

26/07/2002.CCPR/CO/75/MDA

18. Comitetul este ingrijorat ca delegatia nu a putut raspunde la intrebarea daca practica de recurgere la avort ca mijloc contraceptiv este o cauza a nivelului ridicat al mortalitatii materne in statul parte.

Statul parte trebuie sa intreprinda o evaluare atenta in chestiunea avortului si a mortalitatii materne si sa ia masurile necesare pentru a reduce numarul ridicat al ratei acestei mortalitati.

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2006 Comentarii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova

25/08/2006.CEDAW/C/MDA/CO/3

30. Comitetul isi exprima ingrijorarea in legatura cu situatia sanatatii femeilor, mai ales a sanatatii lor reproductive. Apreciind scaderea recenta a ratei mortalitatii materne, Comitetul constata ca indicatorul acesteia se mentine in continuare ridicat, in comparatie cu alte tari din regiune, mai ales pentru femeile din mediul rural. Un motiv de ingrijorare este rata ridicata a avorturilor, considerarea avortului ca mijloc de control al fertilitatii – si mai ales situatiile de avort nesigur, care maresc riscul mortalitatii materne...

31. Comitetul recomanda ca eforturi sporite sa fie concentrate asupra imbunatatirii sanatatii reproductive a femeii. In mod special, Comitetul face apel la guvern sa imbunatateasca disponibilitatea, acceptabilitatea si folosirea mijloacelor moderne de contraceptie, pentru eliminarea considerarii avortului ca metoda de planning familial. Statul parte este incurajat sa introduca sistematic educatia sexuala in scoli, inclusiv in scolile profesionale. Comitetul indeamna statul parte sa ia masurile adecvate pentru a asigura accesul femeilor la avort sigur, in conformitate cu legislatia interna. [...] Comitetul incurajeaza statul parte sa isi intareasca cooperarea cu organizatiile non-guvernamentale si cu cele internationale, pentru imbunatatirea situatiei generale a sanatatii fetelor si femeilor din Moldova.

2000 *Observatii si Concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeilor: Republica Moldova.*

30/06/2000. A/55/38

109. Desi a constatat scaderi ale ratei mortalitatii femeilor, Comitetul este ingrijorat in legatura cu starea sanatatii acestora, mai ales a sanatatii reproducerii, precum si cu faptul ca avortul este aparent folosit ca mijloc de control al fertilitatii.

110. Comitetul indeamna guvernul sa mentina accesul liber la ingrijirile medicale de baza, sa includa – in politicile sale de sanatate - o abordare a sanatatii femeii pe durata intregii ei vieti si sa imbunatateasca politica de sanatate a reproducerii si de planning familial, inclusiv in domeniul disponibilitatii si accesibilitatii mijloacelor moderne de contraceptie. Guvernul este incurajat sa includa sistematic educatia sexuala in scoli, inclusiv in scolile profesionale. Guvernul este, de asemenea, incurajat sa isi continue cooperarea cu organizatiile internationale, pentru imbunatatirea starii generale de sanatate a femeilor si fetelor din Republica Moldova.

Committee on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)

2003 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturi economice, sociale si culturale: Republica Moldova.* 12/12/2003.E/C.12/1/Add.91.

27. Comitetul este ingrijorat in legatura cu perpetuarea ratei ridicate a mortalitatii infantile si materne. Este, de asemenea, ingrijorat ca numarul avorturilor ramine ridicat (15.6 la 1.000 de femei, de virsta fertila in anul 2002), in ciuda programelor care sint derulate in domeniul sanatatii reproducerii.

49. Comitetul indeamna statul parte sa isi consolideze eforturile pentru reducerea mortalitatii infantile si materne, prin cresterea aportului asigurarilor de sanatate in cazul femeilor si copiilor. Comitetul cere statului parte sa isi concentreze eforturile pentru promovarea importantei sanatatii sexuale si reproductive, a metodelor contraceptive sigure si a riscurilor pentru sanatate reprezentate de folosirea avortului ca mijloc de contraceptie – si sa raporteze rezultatele acestor masuri in urmatorul sau raport periodic.

B. PLANNING FAMILIAL

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2006 *Comentarii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova.* 25/08/2006.CEDAW/C/MDA/CO/3

7. Comitetul felicita statul parte pentru adoptarea unei serii de planuri si programe nationale si pentru stabilirea de mecanisme institutionale de monitorizare, care sint relevante pentru emanciparea femeilor si a promovarii drepturilor lor in diverse domenii, inclusiv programul national de asistenta pentru ingrijirea sanatatii reproducerii si pentru planningul familial, pentru perioada 1999-2003...

31. Comitetul recomanda concentrarea unor eforturi crescute asupra imbunatatirii sanatatii reproductive a femeilor. Anume, el cere guvernului sa imbunatateasca accesibilitatea, acceptabilitatea si folosirea

mijloacelor moderne de contraceptie, pentru eliminarea folosirii avortului ca metoda de planning familial...

2000 Observatii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 30/06/2000. A/55/38

110. Comitetul indeamna guvernul sa mentina accesul liber la ingrijirile de sanatate de baza, sa includa – in politicile sale de sanatate – o abordare a sanatatii femeii pe toata durata vietii acesteia si sa isi imbunatateasca politicile de planning familial si de sanatate a reproducerii, inclusiv in ceea ce priveste disponibilitatea si accesibilitatea mijloacelor contraceptive moderne...

C. SANATATEA ADOLESCENTILOR

Committee on the Rights of the Child (ICRC)

2009 Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturile copilului: Republica Moldova. 20/02/2009. CRC/C/MDA/CO/3

54. Comitetul saluta adoptarea Strategiei Nationale pentru Sanatatea Reproducerii (2005) pentru imbunatatirea sanatatii sexuale si reproductive a adolescentilor, precum si instituirea Retelei de Servicii de Sanatate pentru Adolescenti (2005). Comitetul este ingrijorat de absenta unei strategii si a unui program de promovare eficienta a sanatatii adolescentului, precum si de lipsa unei politici comprehensive de sanatate mentala a copilului si a adolescentului. In plus, Comitetul constata cu ingrijorare [...] ratele ridicate la sarcini si avorturi ale adolescentelor ...

55. Comitetul recomanda statului parte sa:

(a) Implementeze complet Strategia Nationala pentru Sanatatea Reproducerii;

(b) Continue largirea Retelei de Servicii de Sanatate pentru Adolescenti si sa initieze un studiu comprehensiv, pentru a intelege natura si amplitudinea problemelor de sanatate ale adolescentilor, cu participarea nemijlocita a acestora.

(c) Asigure pentru adolescenti accesul la servicii de counseling confidential si adecvat varstei lor, si la programe de training al abilitatilor pentru viata.

(d) Consolideze eforturile legate de educatia sexuala si a sanatatii reproducerii pentru adolescenti, pentru a reduce numarul sarcinilor la adolescente si promovarea unor programe child-friendly (cu respect pentru problematica copilului), care sa ajute mamele adolescente si copiii acestora;

(e) Dezvolte o strategie eficienta si gender-sensitive (respectuoasa cu problematica de gen), pentru educarea si cresterea constientizarii publicului larg, in vederea reducerii sarcinilor in rindul adolescentelor;

(g) Continue sa ia masuri, inclusiv de alocare de resurse financiare si umane adecvate, pentru sprijinirea dezvoltarii de counseling confidential si youth-sensitive (cu respect fata de capacitatea si opiniile tinarului), de unitati de ingrijire si reabilitare, luind in considerare Comentariul General nr. 4 (2003) al Comitetului, cu privire la sanatatea adolescentilor.

2002 Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturile copilului: Republica Moldova. 31/10/2002. CRC/C/15/Add.192

35. Comitetul saluta programul national de combatere HIV/SIDA cu ajutorul organizatiilor internationale, dar constata cu adinca ingrijorare rata crescuta a bolilor cu transmitere sexuala (STD's/BTS) si a HIV/SIDA in rindul adolescentilor, precum si numarul ridicat de sarcini si avorturi ale adolescentelor. Se constata, de asemeni, ca serviciile existente de ingrijire a sanatatii nu sint adaptate nevoilor adolescentilor, reducind astfel disponibilitatea acestora de a folosi serviciile de asistenta medicala primara.

36. Comitetul recomanda statului parte sa:

- (a) Implementeze eficient programul national de asistenta pentru planningul si protectia sanatatii reproducerii pe perioada 1999-2003 si sa isi amplifice eforturile de promovare a politicilor pentru sanatatea adolescentilor;
- (b) Continue dezvoltarea programului de educatie pentru sanatate in scoli;
- (c) Elaboreze un studiu comprehensiv si pluridisciplinar, pentru evaluarea naturii si a amplitudinii problemelor de sanatate ale adolescentilor, inclusiv impactul negativ al BTS si al HIV/SIDA si sa continue elaborarea de programe si politici adecvate;
- (d) Continue elaborarea de masuri, inclusiv de alocare de resurse umane si financiare adecvate, pentru evaluarea eficientei programelor de training in educatia pentru sanatate, in special pentru sanatatea reproducerii si pentru dezvoltarea unui counseling confidential si youth-sensitive si a unor unitati de ingrijire si reabilitare, accesibile fara consimtamintul parental, atunci cind este in interesul major al copilului;
- (e) Ceara suport pentru cooperare tehnica de la, printre altii, UNFPA, UNICEF, WHO si UNAIDS.

D. EDUCATIE SEXUALA

Human Rights Committee (ICCPR)

2009 *Observatii si concluzii ale Comitetului de drepturile omului: Republica Moldova.*

04/11/2009. CCPR/C/MDA/CO/2

17. ... Statul parte trebuie sa:

- (a) Ia masuri pentru eliminarea folosirii avortului ca metoda de contraceptie, prin – intre altele – asigurarea disponibilitatii de contraceptie accesibila si prin introducerea educatiei pentru sanatate sexuala si a reproducerii in programele scolare si pentru publicul larg;

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2006 *Comentarii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 25/08/2006. CEDAW/C/MDA/CO/3*

31. Comitetul recomanda sa se faca eforturi suplimentare, indreptate catre imbunatatirea sanatatii reproductive a femeilor. In mod special, Comitetul cere guvernului sa creasca disponibilitatea, acceptabilitatea si utilizarea mijloacelor moderne de contraceptie, pentru a elimina folosirea avortului ca metoda de planning familial. Statul parte este incurajat sa promoveze sistematic educatia sexuala in scoli, inclusiv in cele profesionale...

Committee on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)

2003 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturi economice, sociale si culturale: Republica Moldova. 12/12/2003. E/C.12/1/Add.91*

26. Comitetul este ingrijorat in legatura cu cresterea incidentei HIV/SIDA si a bolilor cu transmitere sexuala pe teritoriul statului parte. Astfel, Comitetul isi exprima ingrijorarea pentru faptul ca orele de educatie sexuala, disponibile in mediul urban, sint aproape inexistente in mediul rural.

48. Comitetul recomanda ca statul parte sa isi intensifice eforturile de combatere a raspindirii HIV/SIDA si a altor boli cu transmitere sexuala, inclusiv prin campanii de informare publica si prin asigurarea introducerii educatiei sexuale in scolile din mediul rural.

Committee on the Rights of the Child (CRC)

2009 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturile copilului: Republica Moldova. 20/02/2009. CRC/C/MDA/CO/3*

55. Comitetul recomanda statului parte sa: [...]

(c) Asigure pentru adolescenti accesul la servicii de counseling confidential si adecvat virstei si la programe de training pentru dezvoltarea de abilitati de viata;

(d) Isi intensifice eforturile in domeniul educatiei pentru sanatate sexuala si reproductiva pentru adolescenti, pentru a reduce numarul de sarcini in rindul adolescentelor si pentru a dezvolta programe child-friendly, care sa vina in ajutorul mamelor adolescente si al copiilor acestora;

(e) Elaboreze o strategie eficienta si gender-sensitive de educare si crestere a constientizarii pentru publicul larg, in vederea reducerii sarcinilor adolescentelor;

2002 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturile copilului: Republica Moldova. 31/10/2002.CRC/C/15/Add.192*

36. Comitetul recomanda ca statul parte sa: [...]

(b) Continue intarirea programelor de educatie pentru sanatate in scoli; [...]

(d) Continue luarea de masuri, inclusiv de alocare de resurse umane si financiare adecvate, pentru a evalua eficienta programelor de training in educatia pentru sanatate, si in special, pe cele privind sanatatea reproducerii, precum si pentru a dezvolta counseling confidential si youth-sensitive, unitati de ingrijire si reabilitare, accesibile fara consimtamint parental, atunci cind este in interesul major al copilului.

E. HIV si BTS

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2000 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 30/06/2000. A/55/38*

110. [...] [Comitetul] cere ca guvernul sa ofere informatii detaliate in urmatorul sau raport, in legatura cu masurile luate in vederea reducerii incidentei HIV/SIDA si a altor boli cu transmitere sexuala in rindul femeilor...

Committee on the Rights of the Child (CRC)

2009 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturile copilului: Republica Moldova. 20/02/2009. CRC/CM/DA/CO/3*

56. Comitetul este profund ingrijorat in legatura cu rata crescuta a infectiilor cu transmitere sexuala (STI - ITS), inclusiv cea a HIV/SIDA, precum si de lipsa respectului fata de confidentialitatea privind statutul HIV al pacientilor.

57. Comitetul recomanda ca statul parte sa implementeze urgent o strategie comprehensiva pentru preventia si tratarea ITS, in special a HIV/SIDA, luind in considerare Comentariul General nr.3 (2003) asupra HIV/SIDA si drepturile copilului. In acest scop, statul parte este incurajat sa atraga adolescentii catre elaborarea si implementarea strategiilor potrivite, pentru a oferi resurse adecvate pentru educarea adolescentilor in materie de ITS, in special de HIV/SIDA, si sa ia in considerare folosirea de peer education (educatie intre egali), ca parte integranta a strategiilor sale.

F. EGALITATEA DE GEN SI STEREOTIPURILE

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2006 *Comentarii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 25/08/2006.CEDAW/C/MDA/CO/3*

18. Comitetul continua sa fie profund ingrijorat in legatura cu persistenta atitudinilor patriarhale si a stereotipurilor adinc inradacinate, privind rolurile si responsabilitatea femeilor si barbatilor in viata de

familie si in societate, existente in Republica Moldova. Acestea afecteaza situatia femeilor, in special pe piata muncii si in relatie cu participarea lor la viata politica si publica.

19. Comitetul indeamna statul parte sa disemineze, prin sistemul sau educational, informatii privitoare la continutul Conventiei, prin mainstreaming (promovarea activa si comprehensiva) a unei perspective de gen, in manualele si in programele scolare la toate nivelele si prin asigurarea unui training in problematica de gen, adresat cadrelor didactice, cu scopul de a schimba vederile si atitudinile stereotipe existente cu privire la rolurile femeilor si barbatilor in sfera privata si publica.

2000 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 30/06/2000. A/55/38*

95. Comitetul isi exprima ingrijorarea in legatura cu lipsa unei politici integrate pentru realizarea egalitatii de gen , ceea ce contribuie la o povara a tranzitiei disproportionat de grea pentru femeile din Republica Moldova.

97. Comitetul constata, cu ingrijorare, persistenta atitudinilor si a patternurilor de comportament stereotipe, in legatura cu rolurile femeilor si barbatilor in familie si societate. Comitetul este si mai ingrijorat de faptul ca nu exista o intelegere clara a articolului 4, paragraf 1, al Conventiei. [...] Comportamentul stereotip este reflectat si in lipsa de diviziune/impartire, intre femei si barbati, a responsabilitatilor fata de sarcinile din familie si gospodarie.

98. Comitetul recomanda guvernului sa ia masuri urgente de depasire a atitudinilor societale stereotipe si patriarhale. El recomanda guvernului sa foloseasca articolul 4, paragraf 1, al Conventiei, pentru a creste numarul de femei in pozitie de decizie la toate nivelele si in toate domeniile, inclusiv in stabilirea tintelor si a calendarelor de monitorizare a progresului. Comitetul insista ca guvernul sa ia masuri urgente de modificare a patternurilor sociale si culturale de comportament, inclusiv prin informatie si prin campanii de cresterea constientizarii, pentru a facilita aparitia atitudinilor non-discriminatorii privind rolurile si responsabilitatile femeilor si barbatilor...

106. Comitetul indeamna guvernul sa intreprinda reforme ale programelor scolare si sa revizuiasca manualele, pentru a indeparta imaginile stereotipe. Guvernului i se recomanda, de asemeni, sa includa in politica sa educationala masuri care sa incurajeze fetele si femeile spre educatie si training in domenii non-traditionale, precum si in arii de crestere ale economiei...

G. SITUATIA GRUPURILOR MARGINALIZATE

Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW)

2006 *Comentarii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii impotriva femeii: Republica Moldova. 25/08/2006.CEDAW/C/MDA/CO/3*

30. Comitetul isi exprima ingrijorarea in legatura cu situatia sanatatii femeilor, in special a sanatatii lor reproductive. Cu toate ca apreciaza scaderile recente ale ratei mortalitatii materne, Comitetul constata ca acest indicator este in continuare ridicat, in comparatie cu alte tari din regiune, mai ales in cazul femeilor din mediul rural...

Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR)

2003 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru drepturi sociale, economice si culturale: Republica Moldova. 12/12/2003.E/C.12/1/Add.91*

46. Comitetul recomanda statului parte sa ia masuri concrete, pentru a asigura servicii de sanatate de calitate, accesibile si la un pret convenabil, in special in mediul rural. Astfel, Comitetul atrage atentia statului parte asupra Comentariul sau General nr. 14 (2000) privind dreptul la cel mai inalt posibil

standard de sanatate si cere informatii detaliate, pe baza comparativa si prezentate defalcat, asupra progresului inregistrat in al doilea raport periodic.

Committee on the Elimination of Racial Discrimination (CERD)

2002 *Observatii si concluzii ale Comitetului pentru eliminarea discriminarii rasiale: Republica Moldova.*
21/05/2002. CERD/C/60/CO/9

18. Comitetul isi exprima ingrijorarea in legatura cu rapoarte care sustin ca minoritatile sint tratate discriminator in domeniul angajarii, locuintei, educatiei si ingrijirii sanatatii. Ingrijorarea se refera si la faptul ca unele rapoarte sustin ca populatiei Roma i se interzice citeodata accesul, sau i se refuza serviciul, in locuri deschise publicului general. Comitetul recomanda ca statul parte sa ia masuri eficiente pentru a eradica practicile de discriminare impotriva minoritatilor si, in special, impotriva populatiei Roma...

2009 Raport al Raportorului Special cu privire la violenta impotriva femeii, cauze si consecinte*

MISIUNE IN REPUBLICA MOLDOVA. 08/05/2009. A/HRC/11/6/Add.4

Egalitatea de gen este asigurata prin lege; cu toate acestea, in practica, subordonarea femeii este exacerbata de nivelul ridicat al somajului si/sau de slujbe/munci prost platite. In paralel, atitudinile patriarhale si discriminatorii cresc vulnerabilitatea femeilor fata de violenta si abuz. In acest context, mai ales violenta domestica este foarte raspindita, larg trecuta cu vederea de catre societate; ea nu primeste atentia cuvenita nici de la autoritati, nici de la societate si nici de la femeile insesi, rezultatul fiind o infrastructura de protectie insuficienta pentru victimele violentei.

67. Incidenta violentei impotriva femeilor si fetelor, mai ales in cadrul familiei, ramine cel mai des neraportata, datorata rusinii, fricii de stigma sociala, lipsei de cunostinte despre legislatia existenta, despre procedurile judiciare sau servicii, sau pur si simplu, din lipsa de incredere in sistem.

Femeile care incearca sa acceda la sistemul judiciar raporteaza ca deseori au de infruntat obstacole semnificative si re-victimizare. Daca violenta nu a avut ca rezultat rani fizice grave, se spune ca politia, procurorii si instanta deseori trivializeaza chestiunea si descurajeaza femeia de a depune plingere si a cere ancheta. Lipsa unor unitati specializate, pentru femei, in cadrul politiei, care sa gestioneze cazurile de violenta, descurajeaza de asemenea femeile de la a face plingere. In multe situatii, cazurile de violenta domestica sint tratate ca abateri contraventionale, in loc de a fi urmarite penal.

81. Unul dintre cele mai comune rezultate in viata femeii, in perioada de tranzitie post-sovietica, este dubla povara a excluziunii economice si a transgresiunii patriarhale. In Republica Moldova, unde s-a constatat ca violenta in sfera privata este cea mai prevalenta forma de abuz cu care se confrunta femeile, riscul de tortura si rele tratamente este prezent in special in contextul migratiei ilegale, care se intersecteaza deseori cu traficearea pentru scopuri de exploatare sexuala si a muncii. Migratia femeilor din Moldova, motivata initial de presiunea economica, este strins legata de violenta si rele tratamente in viata privata.

* Raportorul Special privind violenta impotriva femeii, cauze si consecinte nu este un organism de monitorizare al tratatelor. Aceasta functie a fost creata in 1994, de catre Comisia ONU de drepturile omului. Raportorul Special isi executa mandatul pe baza Declaratiei Universale a Drepturilor Omului si a altor instrumente internationale de drepturile omului, inclusiv Conventia privind eliminarea tuturor formelor de discriminare impotriva femeii si Declaratia privind eliminarea violentei impotriva femeii. In indeplinirea mandatului sau, Raportorul Special transmite apeluri si comunicari statelor, cu privire la cazuri pretinse de violenta impotriva femeilor, efectueaza vizite de culegere de informatii in diverse tari si elaboreaza rapoarte tematice anuale. Din martie 2006, Raportorul Special raporteaza Human Rights Council (Consiliul drepturilor omului).

87. Cu privire la egalitatea de gen si emanciparea femeilor, Raportorul Special recomanda ca guvernul: [...]

(e) Sa integreze o perspectiva de egalitate de gen in manualele si programele scolare si sa puna la dispozitia profesorilor programe de training in problematica de gen, cu scopul de a schimba stereotipurile si atitudinile patriarhale privind rolurile femeilor si ale barbatilor in familie si societate;

(g) Sa incurajeze mediile de informare sa joace un rol mai activ in promovarea statutului femeilor in societate si sa nu mai promoveze stereotipuri de gen sau atitudini discriminatorii fata de femei.

Compilatie realizata de Center for Reproductive Rights, January 2010